

Achtergronden van militantie onder arbeiders en syndicaatsleiders: een methodologische case-study*

Dirk Kruijt en Menno Vellinga**

Inleiding

De studie van verschijnselen van militantisme en activisme onder industrie-arbeiders is zo oud als het verschijnsel van de grootschalige industrialisering zelf. De belangstelling, reeds sinds de dagen van Marx, gold hierbij met name de verschillen in aard en omvang van het militantisme die tussen de verschillende categorieën van de industriële arbeidersklasse konden worden aangetroffen en de factoren die ter verklaring van deze verschillen konden worden aangevoerd. Lenin (1902) gaf een eerste globale definiëring van de verschillende actoren binnen de arbeidersklasse, met daarbij een typering van hun rol met betrekking tot de ontwikkeling van de klasse-organisatie, -ideologie en -actie. Latere onderzoeken (cf. Hyman, 1972: 56 ff) besteden meer aandacht aan de verklaring van empirisch geconstateerde verschillen in militantisme en activisme, waarbij men ingaat op persoonlijkheidskenmerken en andere persoonsgebonden variabelen (cf. Berthon, 1962; Meister, 1964), variabelen samenhangend met de organisatie van het werk en de technische arbeidsverdeling (cf. Touraine, 1966) en factoren gelegen buiten de directe werkomgeving en samenhangend met het karakter van de gemeenschap waarin de betrokken arbeiders zijn geïntegreerd (cf. Kerr en Siegel, 1954).

In aansluiting op deze theoretische en empirische studies gaat dit artikel na, met behulp van discriminantanalyse, hoe de bovengenoemde

* Deze studie werd mogelijk gemaakt dank zij een beurs van ZWO/WOTRO.

De auteurs willen daarnaast ook dank betuigen aan H. Koppelaar (vakgroep Modelvorming, Psychometrie en Statistiek, Utrecht) en A. Verbeek (vakgroep Theorie en Methodologie, Utrecht) voor hun advies bij de data-analyse.

** Vakgroep Comparatieve Sociaal-Economische Studiën, Universiteit van Utrecht.

actores kunnen worden getypeerd op basis van het over hen ter beschikking staande materiaal. Dit materiaal omvat de belangrijkste in de literatuur genoemde achtergrondvariabelen. Vervolgens zullen uit deze gegevens, via dezelfde methode, de optimale combinaties van predictoren worden geselecteerd voor militantisme binnen deze categorieën.

Het gaat hierbij om:

- a. de arbeiders'massa', die hier 'rank and file' van de syndicaten omvat, mèt hen die niet zijn georganiseerd;
- b. de arbeiders'voorhoede', die uit de rijen van de arbeiders'massa' is voortgekomen en leidinggevende functies vervult binnen de syndicaten;
- c. de arbeiders'elite', die eveneens is voortgekomen uit de rijen van de arbeiders'massa' en door de onderneming is uitverkoren voor de functies van voorman, opzichter en controleur.

De studie betreft de arbeiders in de Centraal Peruviaanse mijnbouw, waarvan de specifieke industriële structuur de mogelijkheid biedt van een vergelijking tussen verschillende industriële sectoren ('inter-industry'-analyse tussen de mijnbouw-, metaal- en transportsector), naast de interne analyse van elke sector.

Discriminantanalyse in de 'stepwise'-versie¹ is hier bijzonder aantrekkelijk, vanwege de mogelijkheid van predictie van de criteriumvariabele (militantisme) via een optimale combinatie van predictoren. De discriminantfuncties, basis voor de individuele classificaties, zullen hier worden gebruikt voor een 'deviant-case'-analyse tijdens een valideringstoets op de criteriumvariabele. In verband met het doel van de analyse: profielbeschrijving en 'deviant-case'-analyse, zal de nadruk minder vallen op de exacte gewichten van de predictoren dan wel op hun toevoegingsvolgorde (cf. noot 5).

De data

De onderzoeksgegevens bestaan uit informatie over de arbeiders'massa', arbeiders'elite' (tot employé bevorderde arbeiders) en de arbeiders'voorhoede' (vakbondsleiders) van de Cerro de Pasco Corporation (1902-1974), met augustus 1972 als standaardmaand.²

De arbeiders van de Cerro de Pasco Corporation (voortaan met CPC aangeduid) behoren met de Boliviaanse mijnarbeiders tot de meest militante van Latijns Amerika (Bourricaud, 1965; Brundenius, 1972; De Wind, 1975; Kruijt en Vellinga, 1976).

In de CPC werken in totaal 13.000 arbeiders, verdeeld over negen kampementen en mijnstadjes, alle in de Centrale Peruviaanse Andes gelegen, op een onderlinge afstand, variërend van enkele uren tot twee dagen gaans. De arbeiders zijn georganiseerd in vijftien syndicaten, per kampement en produktietak (mijnbouw, metaal, transport, bouw en onderhoud). De syndicaten 'Oroya', 'Cerro' en 'Morococha' zijn binnen de CPC 'centraal' voor wat betreft geografische locatie, ledental en inter-syndicaal contact binnen de federatie van syndicaten; alle andere syndicaten zijn als 'perifeer'³ te definiëren.

De arbeiderspolitiek van de CPC, voorbereid en uitgevoerd door het Industrial Relations Department (RRII) hanteert een reeks repressie- en coöptatiemechanismen, en kan worden gekenmerkt als 'extreem anti-syndicaal'. Deze RRII-politiek volgt daarmee het traditionele model van arbeidsverhoudingen in de Amerikaanse mijnbouw (Yellen, 1936; Harris, 1938; Taft, 1964; Lingenfelter, 1974), dat sedert het begin van de jaren dertig alle hogere personeelsfunctionarissen van de CPC via interne cursussen en stages werd bijgebracht. Het beleid hield onder meer bevordering in voor 'trouwe, volgzame' arbeiders en vakbondsleiders die zich 'co-operatief' jegens de onderneming hadden opgesteld, naast het ontslag van 'extreme' arbeiders en vakbondsleiders, die als militant en stakings-geneigd te boek staan bij de bedrijfspolitie (PP).

In de onderstaande paragrafen zullen we allereerst de categorieën gesyndicaliseerde en niet-gesyndicaliseerde arbeiders vergelijken.

We zullen daarna ten aanzien van het verschijnsel militantie de specificerende werking bezien van de factor produktiesector (mijnbouw - metaal - transport), de these volgend die Touraine (1966: 203, 213 ff) heeft geformuleerd over de invloed van met de technische arbeidsverdeling samenhangende factoren op militantie. Hiernaast zal de werking worden nagegaan van de factor centraliteit/periferie van het kampement.

In de derde plaats zullen we de verschillen bezien tussen arbeiders-'massa', arbeiders-'elite' en arbeiders-'voorhoede', waarna tot slot de arbeiders-'voorhoede' intern zal worden geanalyseerd met betrekking tot een tweede militantie-indicator: het al dan niet organiseren van stakingen.

A. Gesyndicaliseerde en niet-gesyndicaliseerde arbeiders

In eerste instantie zal de vraag beantwoord worden, hoe de gesyndicaliseerde arbeiders te typeren zijn. Als indicator voor 'syndicalisatie' hebben we de contributiebetalings aangehouden. Daarmee wordt bereikt dat de

categorie 'syndicaatslid' in ieder geval zuiver is, maar dat die van de 'niet-gesyndicaliseerden' naast niet-leden ook weinig-actieve leden zou kunnen bevatten. Niet alleen de zuiverheid van de categorie 'gesyndicaliseerd' is een reden geweest om de scheidslijn te leggen bij de contributiebetaling, maar ook het feit dat het in dit geval gaat om arbeiders die de CPC hebben gemachtigd om ten behoeve van het syndicaat de contributie op het loon in te houden. Deze machtiging kan, gezien het repressief-antisyndicale karakter van de arbeidspolitiek van de onderneming, als indicator voor militantie gelden. Hiervan uitgaande, kan de volgende voorspelling worden gedaan: de op basis van de discriminantanalyse als 'ten onrechte lid' geclassificeerde arbeiders zullen aanvullende kenmerken van lage militantie vertonen; de als 'ten onrechte niet-lid' geclassificeerden aanvullende kenmerken van hoge militantie. Deze laatste voorspelling is hier te toetsen, omdat tijdens de codering van de individuele files *alle* aanvullende kwalitatieve informatie betreffende het individu op de achterzijde van de codesheets werd vermeld. Op deze wijze zal een kwalitatieve analyse van dit materiaal tevens kunnen dienen als valideringsprocedure voor het criterium 'contributiebetaling'.

A priori kan een aantal kenmerken van syndicaatsleden/militante arbeiders worden gedefinieerd. Het syndicaatslid zal eerder een kortere dan langere tijd in de CPC werken en eerder lager dan hoger binnen de beroepsstratificatie zijn ingeschaald. Immers, wie kort in de CPC werkt en een lage positie inneemt, heeft weinig te verliezen bij eventuele intimidatie- en wraakacties van de onderneming. Bij een langere diensttijd wordt de kans op opname in het ingewikkelde coöptatie- en inpassingssysteem van de 'CPC-familie' steeds groter, terwijl het RRII meer tijd heeft gehad om radicalen te verwijderen door middel van ontslag- en uitsluitingsprocedures. In de analyse van syndicaatsleiders zullen we op deze politiek van de onderneming terugkomen.

Bezien we de empirische resultaten, dan blijkt het volgende profiel⁴ (zie tabel 1 op blz. 22).

Het syndicaatslid blijkt inderdaad korter bij de CPC te werken (item 27, 31), lager te zijn ingeschaald (item 33, 32) en meer onderwijs te hebben genoten (item 29). Andere predictoren versterken het voorspelde beeld van de militante arbeiders: de minder grote schulden (item 40) en de kortere diensttijd sedert de laatste onderbreking (item 24). Zijn grotere militantie wordt ook gesuggereerd door een groter aantal bekeuringen in verband met indisciplinair gedrag, met name vanwege belediging van superieuren (item 46). Daarbij is hij minder frequent werkzaam in de dienstensector, die de beroepen omvat als: kellners, huisbedienden, tuin-

Tabel 1. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel in termen van % van het discriminant-criterium 'syndicalisering'^s

<i>Itemnummer</i>	<i>Militant/ synd. lid</i>	<i>Niet-syndi- caatslid</i>
27. Korte werkperiode bij CPC (≤ 5 jaar)	48,2	25,8
33. Laagste jobcategorie nú	52,0	30,4
46. ≥ 1 boetes voor gebrek aan discipline	32,2	22,5
67. Niet in dienstensector werkzaam	91,4	84,8
29. Onderwijs genoten?	94,5	77,9
31. Korte jobcarrière (≤ 2 jobs)	39,9	22,5
24. ≤ 5 jaar zonder onderbreking werkzaam	73,0	62,5
40. Heeft géén schulden aan CPC	68,6	54,8
32. Laagste categorie als eerste job	95,0	88,1

Terecht als lid geclassificeerd op basis van scores: 89% (N = 740 = 100%).

Terecht als niet-lid geclassificeerd op basis van scores: 51% (N = 480 = 100%).

Bron: Generalisatiesteekproef.

lieden, bewakingsagenten, hospitaalhulp en kantoorbedienden (item 67). Binnen de CPC zijn de bezetters van deze posities bij uitstek onderhevig aan coöptatie door de onderneming.

Deze indruk wordt bevestigd door een nadere analyse op kampements-niveau (tabel 2).

Tabel 2. Eerste predictoren en bijbehorend profiel per kampement^s

<i>Kampement</i>	<i>Itemnummer eerste predictor</i>	<i>Milit. lid</i>	<i>Niet (mil.) synd. lid</i>	<i>% correct ge- classificeerd als</i>	
				<i>lid</i>	<i>niet-lid</i>
Oroya	27. Korte werktijd bij CPC	37,0	20,8	89	60
Railway ⁷	12. Lage leeftijd (≤ 30 jr.)	44,2	23,8	57	90
Cerro	24. ≤ 5 jaar zonder onderbreking	47,1	24,3	89	43
Casapalca	27. Korte werktijd bij CPC	51,3	28,2	78	83
Morococha	12. Lage leeftijd	64,8	24,1	93	51
Mahr/S.Cr.	24. ≤ 5 jaar zonder onderbr.	61,9	35,1	94	67
Goyllar/ Smelter ^a	27. Korte werktijd bij CPC	21,0	14,0	59	77
Yauri/Ch.	33. Laagste jobcategorie nu	61,6	30,0	95	56
Cobriza	67. Niet in dienstensector werkzaam	84,6	50,0	98	63

Bron: Analytische steekproef.

De resultaten van tabel 2 versterken de resultaten uit tabel 1; de profielen op basis van de eerste predictor stemmen met de voorspelling van de kenmerken van het syndicaatslid/de militante arbeider overeen. Het beeld bij de transportsyndicaten (Railway) en bij Goyllar en Smelter is enigszins afwijkend. Het betreft hier echter een wat ouder arbeidsbestand met betrekkelijk kleine militante kernen.

Na in eerste instantie de gesyndicaliseerde arbeiders te hebben getypeerd, zullen we nu, met behulp van kwalitatieve analyse, de voorspelling bezien betreffende aanvullende kenmerken van militantie bij de 'ten onrechte' als lid c.q. niet-lid geclassificeerd.⁹

a. *De 'ten onrechte als lid geclassificeerden'*

- Case 29, Oroya: klaagt 'slechte leiders en delegados' aan bij het RRII in Oroya.
- Case 102, Yauricocha: heeft een drank- en levensmiddelenwinkelje en drijft handel met toestemming van de CPC.
- Case 38, Goyllar: heeft eigen huisje op grond van de CPC, met speciale toestemming.

b. *De 'ten onrechte als niet-lid geclassificeerden'*

- Case 24, Oroya: als radicaal in hechtenis genomen in 1972.
- Case 49, Oroya: ontslagen, maar vanwege onmisbaarheid voor het voetbalelftal weer teruggenomen.
- Case 232, Oroya: staat als 'werkweigeraar' bekend.
- Case 308, Oroya: uit Morococha overgeplaatst, staat als 'lastig' bekend.
- Case 13, 15, 16, 51, 78, 96, Yauricocha: schorsing wegens 'onreglementaire acties'.
- Case 233, Cerro: weigert promotie tot employé.
- Case 2, Cobriza: als radicaal gevangen genomen in 1971.
- Case 19, 85, Morococha: schorsing wegens 'onreglementaire acties'.
- Case 58, Railway: dreigt met actie tegen de onderneming via het syndicaat, omdat hij niet bevorderd is.

Type a verschijnt in de ter beschikking staande gevallen als 'amarillo' ('onderkruiper') en van CPC-patronage afhankelijk, terwijl type b de voorspelde kenmerken van de militante gesyndicaliseerde vertoont. Als algemeen resultaat van de analyse achten we het contributie-criterium als militantie-indicator gevalideerd. Het via discriminantanalyse verkregen profiel van het militante syndicaatslid komt met onze voorspellingen overeen.

B. De werking van de factoren produktietak en centraliteit van het kampement

Verschillende empirische studies doen ons een specificerende werking verwachten van de factor 'produktietak' ten aanzien van het verschijnsel militantie.¹⁰

Voorals de sectoren spoorwegen, mijnbouw en metaal worden in de literatuur als militant en 'stakingsgeneigd' genoemd (Hyman, 1972: 30 ff). Dit brengt ons ertoe, deze sectoren binnen de CPC aan een nader onderzoek te onderwerpen. We zullen nagaan, in hoeverre er onderlinge verschillen voorkomen en of deze kenmerkend zijn voor alle arbeiders binnen de produktietak, of dat zij slechts gelden voor de meer militanten, de gesyndicaliseerden. Voor de mijn- en metaalsector kunnen we onderlinge verschillen verwachten. Brams, Di Tella e.a. (1961 en 1966) constateerden in de Chileense situatie een geringere mate van militantie bij de mijn- dan bij de metaalarbeiders. Bij de verklaring van dit verschijnsel wijzen ze op het meer 'archaische' karakter van de produktieverhoudingen in de mijnbouw en een daarbij aansluitende grotere mate van integratie van de mijnarbeiders in een 'traditionele' structuur. In ons geval zou dit laatste onder meer een herkomst uit de kleinere rurale gemeenschappen moeten inhouden. Touraine (1966) volgt in de verklaring van verschillen in bewustzijn en militantie tussen arbeiders in de mijnbouw- en metaalsector, een analoge interpretatie. Hij stelt vast dat bij de mijnarbeiders, besloten levend, militantie zowel als mobiliseerbaarheid hun primaire bepaling vinden vanuit de primaire groep in de onmiddellijke werkomgeving. De 'mécánicos' in de metaalsector vormen daarentegen een 'aristocratie', die hun militantie baseren op een meer 'gegeneraliseerd klassebewustzijn', waarmee, buiten de directe werkomgeving in de mijn, de maatschappij in meer algemene termen wordt geanalyseerd (Touraine, 1966: 213 ff). Het bovenstaande doet ons een grotere mate van militantie verwachten binnen de metaalsector van de CPC (Oroya, Mahr, Smelter en Chumpe) dan binnen de mijnsector. Rekening houdend met de eerder genoemde geringe omvang van de groep militanten in de spoorwegsector, moeten we, met syndicaatslidmaatschap als criterium, een aanzienlijke mate van discriminering verwachten tussen de drie sectoren. De empirische resultaten zijn aangegeven in tabel 3 en tabel 4.

Opmerkelijk is de mate van overeenkomst tussen deze tabellen. Ze hebben de eerste zeven predictoren en het bijbehorende profiel gemeen. Dit suggereert dat het criterium 'produktietak' niet specificerend werkt tussen wel en niet gesyndicaliseerden. De profielinterpretatie kan weinig

Tabel 3. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'produktietak' voor alle arbeiders

Item	Metaal	Mijn	Spoorw.
50. Goede kwaliteit huizen (≥ 4)	1,3	20,7	14,0
31. ≤ 3 functies tijdens carrière	53,4	61,3	36,0
57. Schorsingen, géén	81,7	68,5	73,0
24. Onderbrekingen tijdens carrière, géén	53,4	78,8	68,0
58. Kindersterfte, ≤ 1 tijdens carrière	8,9	18,6	3,0
39. Heeft thans voorschotten	17,0	6,6	17,0
19. Traditioneel rurale herkomst (≤ 500 inw. geboortedorp)	51,6	59,6	58,0
53. Chronisch ziek?	2,8	0,3	0,0
36. Lid syndicaat	60,8	61,9	37,0
35. ≤ 1 positie gepromoveerd	59,9	50,5	48,0
machine			
	met.	mijn	sp.
in feite	met.	56	19
	mijn	18	60
	sp.	20	24
	25	22	56
	N = 459	860	100
	100%		
		percentage terecht geclassificeerd	

Tabel 4. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'produktietak', alleen voor syndicaatsleden

Item	Metaal	Mijn	Spoorw.
50. Goede kwaliteit huizen (≥ 4)	1,3	8,6	29,7
31. ≤ 3 functies tijdens carrière	54,5	67,3	37,8
19. Traditioneel rurale herkomst (≤ 500 inw. geboortedorp)	48,1	58,1	69,2
39. Heeft thans voorschotten	17,9	7,7	18,9
58. Kindersterfte, ≤ 1 tijdens carrière	9,0	19,9	5,4
57. Schorsingen, géén	77,1	71,6	67,6
24. Géén onderbrekingen tijdens carrière	63,8	79,7	70,3
30. Vader CPC-arbeider	3,2	9,2	13,5
22. 1e kamp. uit geboortedepartement	76,4	59,6	54,0
11. Totaal aantal afhankelijke familieleden, géén	10,8	9,6	8,1
machine			
	met.	mijn	sp.
in feite	met.	63	17
	mijn	22	61
	sp.	36	21
	20	17	43
	N = 279	532	37
	100%		
		percentage terecht geclassificeerd	

bijdragen ter ondersteuning van onze voorspelling. Het percentage 'terecht geclassificeerd' is vrij laag. De variabelen voorspellen minder goed dan we in de tabellen 1 en 2 hebben kunnen waarnemen. Zo blijkt de variabele 'syndicaatslidmaatschap' niet in de voorspelde richting te discrimineren, terwijl de variabele 'rurale herkomst' slechts in het geval van de syndicaatsleden (tabel 4) redelijk discrimineert in de richting van de voorspelling. De variabele 'opleidingsniveau' komt niet onder de eerste tien predictoren voor. In feite blijken 'secundaire' factoren, zoals kwaliteit van de woning, kindersterfte, ziekte (respectievelijk item 50, 58 en 53) en variabelen die de arbeidscarrière indiceren (item 31, 24), betere voorspellers te zijn.

De resultaten bevestigen de voorspelde specificering via het criterium 'produktietak' niet. Een ander criterium dat zou kunnen specificeren in de situatie van de CPC-kampementen, is noodzakelijk. Eerder in dit artikel werd het belang van het onderscheid in 'perifere' en 'centrale' kampementen duidelijk gemaakt. Bij het opstellen van een discriminatieprofiel op basis van dit criterium 'centraliteit/periferie' gaan we er van uit dat de oudere, meer centraal gelegen, grote verstedelijkte kampementen meer gelegenheid verschaffen voor grootschalige syndicale actie, betere mogelijkheden bieden voor externe politieke contacten omdat ze niet door de ondernemingspolitie worden bewaakt, en verder in het algemeen moeilijker door de onderneming kunnen worden beheerst.

De empirische resultaten zijn aangegeven in tabel 5 en 6.

Tabel 5. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'centraal/perifeer kampement', voor alle arbeiders

<i>Item</i>	<i>Centraal</i>	<i>Perifeer</i>
50. Kwaliteit woning (≥ 4)	4,0	27,4
41. Bekeuring voor niet indrukken IBM-prikklokken, géén	40,8	68,2
11. Totaal aantal afhankelijke familieleden, géén	8,6	11,3
40. Schulden aan CPC, géén	66,8	55,9
44. Boetes wegens veiligheidsovertredingen, géén	67,5	78,1
16. Diensttijd (≤ 5 jaar)	27,9	41,4
36. Syndicaatslid, ja	62,9	55,6
19. Trad. rurale herkomst (≤ 500 inwoners geboortedorp)	50,1	66,2
53. Chronisch ziek?	1,2	0,2
52. Alcoholic?	0,6	2,5

% terecht als centraal geclassificeerd: 71 (N = 816 = 100%).

% terecht als perifeer geclassificeerd: 65 (N = 603 = 100%).

Tabel 6. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'centraal/perifeer kampement', alleen voor syndicaatsleden

Item	Centraal	Perifeer
50. Kwaliteit woning (≥ 4)	3,5	32,0
41. Boetes IBM, géén	41,9	67,2
16. Dienstdtijd (≤ 5 jaar)	35,3	52,8
40. Schulden aan CPC, géén	71,2	60,9
52. Alcoholic?	0,2	2,4
39. Thans géén voorschotten	12,5	10,1
44. Boetes wegens veiligheidsovertredingen, géén	68,4	78,8
19. Trad. rurale herkomst (≤ 500 inwoners geboortedorp)	48,2	66,2
53. Chronisch ziek?	1,6	0,3
11. Totaal aantal afhankelijke familieleden, géén	9,6	10,4
% terecht als centraal geclassificeerd: 84 (N = 513 = 100%).		
% terecht als perifeer geclassificeerd: 64 (N = 335 = 100%).		

Opmerkelijk is weer de sterke mate van overeenkomst tussen deze tabellen. Ze hebben acht predictoren en het bijbehorende profiel gemeen. Dit suggereert dat ook dit criterium niet specificerend werkt ten aanzien van de syndicaatsleden en niet-gesyndicaliseerden.

Het percentage 'terecht geclassificeerden' is echter hoger dan in het vorige geval, bij de syndicaatsleden zelfs aanzienlijk hoger. De variabelen 'syndicaatslidmaatschap' en 'traditioneel rurale herkomst' discrimineren, zoals eerder voor de sectoren mijnbouw en metaal werd geconstateerd.

Bewoners van de 'perifere' kampementen blijken meer aan de CPC gebonden te zijn (item 40, 39; ook de aanzienlijk betere behuizingssituatie, item 50, zou men als zodanig kunnen interpreteren), met een meer traditioneel-rurale herkomst en een lagere graad van militantie (item 19, 36). Ondanks het feit dat de bewoners van de centrale kampementen langer in de CPC werkzaam zijn (item 16), hebben ze minder schulden aan de onderneming (item 39, 40) en zijn ze minder aan de bedrijfsdiscipline aangepast (item 41, 44).

De analyseresultaten als geheel geven ons toch aanleiding om de eerste specificeringsfactor, 'produktietak', te vervangen door de tweede, 'centrale/perifere kampementen', als beter aansluitend bij de theoretische voorstellingen.

C. Arbeiders, syndicaatsleiders en employés¹¹

We zullen hier de relatie tussen CPC-arbeiders en de onderscheiden arbeiderselites centraal stellen: de uit de arbeiders gekozen syndicaatsleiders en de door de CPC uit de rijen der arbeiders gepromoveerde employé's, de z.g. 'empadronados'. We zullen achtereenvolgens en paarsgewijs de profielen analyseren van arbeiders en syndicaatsleiders, arbeiders en employés, en syndicaatsleiders en employés.

Daarna zullen we een analyse uitvoeren op de drie categorieën tegelijk.

C. 1. In het geval van de vergelijking tussen arbeiders en syndicaatsleiders kunnen we de stelling van Touraine ondersteunen die, zoals eerder werd vermeld, een meer lucide en gegeneraliseerd bewustzijn met een grotere mobiliseerbaarheid aantrof onder de 'arbeidersaristocratie'. Dit houdt in onze situatie in, dat de categorie onderhoudsmonteurs, hooggekwaliificeerde industrie-arbeiders, met de categorie syndicaatsleiders zou moeten samenvallen. Dit patroon wordt in het feitenmateriaal inderdaad aangetroffen (zie tabel 7).

Tabel 7. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'arbeider of syndicaatsleider'

<i>Item</i>	<i>Arbeider</i>	<i>Syndicaatsleider</i>
36. Syndicaatslid	60,7	98,0
64. Monteur onderhoudssector	20,7	41,3
40. Schulden aan CPC, géén	63,2	51,2
65. In bouwsector werkzaam	7,5	15,7
66. In transportsector werkzaam	6,6	13,0
32. Laagste categorie als eerste job	92,3	88,6
14. Jeugdige leeftijd bij binnenkomst (≤ 21 jr.)	47,4	47,7
39. Heeft nú voorschotten	10,1	11,1
41. Boetes IBM, géén	51,8	52,4
19. Trad. rurale herkomst (≤ 500 inwoners geboortedorp)	61,7	64,6

% terecht als arbeider geclassificeerd: 74 (N = 1220 = 100%).

% terecht als syndicaatsleider geclassificeerd: 73 (N = 254 = 100%).

Touraine's these wordt bewaarheid. De syndicaatsleiders blijken in vergelijking met de gewone arbeiders in aanzienlijk grotere aantallen tot de 'arbeidersaristocratie' te behoren (item 64 en 32).

Verder blijkt dat de categorieën samenhangend met de technische

arbeidsverdeling (item 64, 65 en 66) discrimineren, waarbij echter moet worden aangetekend dat in het geval van item 65 en 66 het bestaan van aparte spoorweg- en bouwsyndicaten het relatief grote verschil in frequentie tussen arbeiders en syndicaatsleiders zou kunnen verklaren. De syndicaatsleiders blijken, meer dan de gewone arbeiders, schulden te hebben aan de CPC (item 49, 39).

Het opmerkelijke verschil tussen arbeiders en syndicaatsleiders binnen de categorie onderhoudsmonteurs (20,7% vs. 41,3%, epsilon = 20.6) komt het sterkst naar voren in het binnen de federatie meest centrale syndicaat, *Metalúrgicos Oroya*. De verschillen voor wat betreft het percentage onderhoudsmonteurs (arbeiders: 23,2%, N = 439 = 100%; syndicaatsleiders: 79,4%, N = 34 = 100%) worden voor dit belangrijkste syndicaat van de CPC-federatie uitgedrukt in een epsilon van 56.2.

C. 2. Bij een vergelijking van de categorieën arbeiders en employés blijkt het volgende beeld. Onder de employés kunnen we een hoger opleidingsniveau verwachten, in verband met het administratieve en controlerende karakter van hun taken. Men zal om deze reden met name in de dienstensector werkzaam zijn. Bij deze categorie kan men een profiel verwachten dat een sterkere afhankelijkheid van de onderneming indiceert en een betere aanpassing aan de bedrijfsdiscipline (zie tabel 8).

Tabel 8. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'arbeider of employé'

Item	Arbeider	Employé
67. In dienstensector werkzaam	11,2	39,3
38. Heeft thans leningen	7,8	22,3
29. Tenminste lagere school voltooid	20,3	40,9
40. Heeft géén schulden aan CPC	63,2	41,1
14. Was $\leq$ 21 jaar bij begin carrière	47,4	57,3
44. Géén boetes voor veiligheidsovertredingen	71,6	65,2
36. Syndicaatslid	60,7	73,2
48. Boetes wegens ongeoorloofde afwezigheid	37,4	24,1
73. Vrijgezel	11,4	8,0
65. Werkzaam in de bouwsector	7,5	7,1
% terecht als arbeider geclassificeerd: 78 (N = 1220 = 100%).		
% terecht als employé geclassificeerd: 62 (N = 112 = 100%).		

Deze verwachtingen worden in globale zin empirisch gehonoreerd. De employés blijken meer in de dienstensector werkzaam te zijn (item 67),

ze hebben een beter opleidingsniveau (item 29) en blijken vaker schulden te hebben aan de CPC (item 38, 40). Ze begonnen verder in aanzienlijk grotere aantallen op jeugdige leeftijd hun carrière binnen de onderneming (item 14). Het profiel suggereert inderdaad afhankelijkheid van de onderneming.

Voor wat betreft de aanpassing aan de bedrijfsdiscipline is het profiel enigszins ambigu: arbeiders begaan minder veiligheidsovertredingen (item 44), employés zijn minder vaak ongeoorloofd afwezig. De hoge graad van syndicalisering van de employés moet worden uitgelegd door de speciale positie van de employé-syndicaten, die zich met betrekking tot de onderneming volgzzaam opstellen (Payne, 1965). Syndicaatslidmaatschap zal in de andere gevallen dan ook meer een indicator van militantie zijn.

C. 3. Bezien we thans de verschillen in profiel tussen de syndicaatsleiders en de employés (tabel 9).

Tabel 9. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'syndicaatsleider of employé'

<i>Item</i>	<i>Syndicaatsleider</i>	<i>Employé</i>
67. In dienstensector werkzaam	4,7	39,3
36. Syndicaatslid	98,0	73,2
63. In metaalsector werkzaam	7,9	17,0
52. Alcoholicus?	0,0	1,8
14. Was $\leq$ 21 jaar bij begin carrière	47,7	57,3
32. Laagste categorie als eerste job	88,6	89,3
73. Vrijgezel	15,4	8,0
29. Tenminste lagere school voltooid	25,9	40,9
41. Geen boetes IBM	52,4	63,4
64. Is monteur onderhoudssector	41,3	12,5

% terecht als syndicaatsleider geclassificeerd: 88 (N = 254 = 100%).

% terecht als employé geclassificeerd: 74 (N = 112 = 100%).

Opvallend is wederom het discriminerend vermogen van de categorieën samenhangend met de technische arbeidsverdeling (item 67, 63 en 64). Gegeven de werkomgeving en het aantal (rond 11%) dat, zowel van de syndicaatsleiders als de employés, niet op de onderste tree van de beroepenstratificatie begon te werken (item 32), kan men de conclusie trekken dat het hier over het algemeen gaat om 'arbeiderselites'. Wel hebben de employés een enigszins betere opleiding (item 29) en zij vertonen in

vergelijking met de syndicaatsleiders een hogere graad van arbeidsdiscipline.

Discriminantanalyse op basis van de drie groeperingen (arbeiders, syndicaatsleiders, employés) tegelijk geeft het volgende profiel te zien (zie tabel 10).

Tabel 10. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'arbeider, syndicaatsleider of employé'

Item	Arbeider	Synd. leider	Employé
36. Syndicaatslid	60,7	98,0	73,2
67. In dienstensector werkzaam	11,2	4,7	39,3
40. Heeft géén schulden aan CPC	63,2	51,2	41,1
63. In metaalsector werkzaam	21,8	7,9	17,0
62. In mijnsector werkzaam	32,2	17,3	16,1
29. Ten minste lagere school voltooid	20,3	25,9	40,9
14. Was $\leq$ 21 jaar bij begin carrière	47,4	47,7	57,3
38. Heeft thans leningen bij CPC	7,8	12,6	22,3
44. Géén boetes wegens veiligheidsovertr.	71,6	72,8	65,2
32. Laagste categorie als eerste job	92,3	88,6	89,3

		machine			
	arb.	synd.l.	empl.	N = 100%	percentage
in feite	arb.	62	22	16	terecht
	synd.l.	19	70	11	geclassifi-
	empl.	25	21	54	ceerd

Het percentage 'terecht-geclassificeerden' is wat minder dan de tabellen 7, 8 en 9 tonen, maar meer dan de tabellen 3 en 4 aangeven. De categorie syndicaatsleiders blijkt wat haar kenmerken betreft het best voorspelbaar te zijn.

Alle predictoren werden reeds eerder opgenomen in de partiële tabellen 7, 8 en 9. De interpretatie van de resultaten in tabel 10 wijkt niet af van de resultaten der bovenstaande deeltabellen. In het totaaloverzicht komt echter een tendens naar voren die bij de partiële analyse wellicht niet zou zijn gebleken. De syndicaatsleiders blijken zich op de items in een tussenpositie te bevinden tussen de arbeiders en de employés (item 40, 29, 14, 38) of met een der beide groeperingen samen te vallen (item 62, 44, 32).

De arbeiders en de employés onderling vertonen meer geprononceerde verschillen.

D. De syndicaatsleiders

In het bovenstaande hebben we de kenmerken uiteengezet van de categorie syndicaatsleiders, de arbeidersvoorhoede, ter onderscheiding van arbeiders en employés. We zullen nu de categorie syndicaatsleiders intern analyseren.

In een vorige paragraaf hebben we empirisch het profiel opgesteld van militante arbeiders, met als primair militantie-criterium het actief lidmaatschap van het syndicaat. Als aanvullend criterium voor militantie bij syndicaatsleiders kan gelden: de deelname aan collectieve conflicten, waaronder met name stakingen. Als militante syndicaatsleiders zullen we hen beschouwen die als SG, SSG of SD (zie noot 2, punt d) stakingen tegen de onderneming hebben georganiseerd.

We zullen eerst de militante syndicaatsleiders typeren met behulp van de eerder gebruikte variabelenreeks.¹²

Tabel 11. Predictoren in volgorde van belangrijkheid en bijbehorend profiel op basis van het criterium 'georganiseerde staking in de CPC'

<i>Item</i>	<i>Militante synd. leider</i>	<i>Niet-militante synd. leider</i>
33. Laagste jobcategorie nu	18,7	7,8
49. Heeft woning van CPC	46,0	33,9
55. Heeft chronische burenruzies	2,9	0,0
15. Korte diensttijd bij CPC	28,0	7,0
31. Korte jobcarrière	15,9	8,7
41. ≥ 4 IBM-boetes	13,1	4,3
29. Universitaire opleiding	5,0	1,7
63. In metaalsector werkzaam	11,5	3,5
44. Géén veiligheidsovertredingen	74,8	70,4
20. In eerste kampement werkzaam	82,7	72,2

% terecht als militant geclassificeerd op basis van scores: 75 (N = 139 = 100%).

% terecht als niet-militant geclassificeerd op basis van scores: 64 (N = 115 = 100%).

Militante leiders blijken een groot aantal profielkarakteristieken gemeen te hebben met militante arbeiders: de lage jobcategorie, de korte diensttijd, en de korte jobcarrière (item 33, 15, 31), de betere opleiding (item 29) en karakteristieken die op 'ongedisciplineerdheid' wijzen (item 55, 41).

Deze overeenkomst deed ons besluiten, het aantal potentiële predictoren

uit te breiden met relevante, doch alleen voor syndicaatsleiders gemeten variabelen,¹³ om te zien of het profiel zich zou wijzigen.

De resultaten zijn aangegeven in tabel 12.

Tabel 12. Als tabel 11, met uitgebreider predictorenlijst

<i>Item</i>	<i>Militante synd. leider</i>	<i>Niet-militante synd. leider</i>
59. Niet tot employé bevorderd	95,0	79,1
49. Heeft woning van CPC	46,0	33,9
27. Korte diensttijd bij CPC	26,0	11,3
63. In metaalsector werkzaam	11,5	3,5
106. Hoogste post was SG*	48,2	36,5
20. In eerste kampement werkzaam	82,7	72,2
104. ≥ 1 maal ontslagen	45,3	35,7
44. Géén veiligheidsovertredingen	74,8	70,4
118. Voorheen lid van ander syndicaat	10,8	7,8
47. Géén boetes wegens traagheid	99,3	96,5
% terecht als militant geclassificeerd op basis van scores: 81 (N = 139 = 100%).		
% terecht als niet-militant geclassificeerd op basis van scores: 57 (N = 115 = 100%).		

* Zie noot 2, punt d.

Het profiel op basis van tabel 11 wordt door tabel 12 consistent aangevuld. De combinatie van item 59 en 104 wordt verklaard uit het beleid dat door de onderneming tegenover 'lastige' arbeiders werd gevoerd.

Tot slot zullen we een kwalitatieve analyse geven van de militante, de 'ten onrechte als militant geclassificeerde', de niet-militante en de 'ten onrechte als niet-militant geclassificeerde' syndicaatsleiders. We voerden een dergelijke analyse eerder uit bij de discussie over de profielen van de militante en niet-militante arbeiders. We vermelden daartoe per type de informatie:

Type a. De 'militanten', zowel volgens het criterium als op basis van de predictie¹⁴ (N = 113)

Hiervan zijn er negenendertig als *militant* te classificeren:

— Case 3, Oroya; 16, Morococha; 7, Casapalca: ontslagpoging door de CPC na aangelegde file door de PP.

- Case 29, Oroya; 21, Railway Oroya; 3, 6, 8, 26, Cerro; 6, Morococha; 5, Yauricocha: heeft in file de aantekening 'bij ontslag niet meer tewerkstellen'.
 - Case 10, 30, 32, Oroya; 17, Railway Oroya; 11, 12, 17, Morococha; 17, San Cristobal; 3, Yauricocha: gearresteerd tijdens staking.
 - Case 8, 17, Railway Oroya; 1, 4, 10, 11, 13, Cerro; 11, 15, 18, Casapalca; 3, 4, 5, 7, Morococha; 19, Yauricocha; 2, Cobriza: ontslag na staking.
 - Case 1, Cobriza: doodgeschoten tijdens staking.
 - Case 19, Cerro: verspreide vlugschriften in de mijn.
- Van hen zijn er drie als *niet-militant* te classificeren:
- Case 54, Smelter: krijgt tijdens carnaval extra woonruimte voor familie, 'als trouwe dienaar'.
 - Case 4, Chumpe: heeft kiosk met toestemming van de onderneming.
 - Case 24, Yauricocha: schrijft bedankbrieven aan de CPC in honingzoete termen.

Type b. De 'ten onrechte als niet-militant geclassificeerden' (leidden geen stakingen, maar zijn door de machine als militant geclassificeerd) (N = 49)

Van hen zijn er drieëntwintig als *militant* te classificeren:

- Case 4, Oroya: klaagt chefs aan wegens slechte behandeling.
- Case 14, Oroya: weigert promotie tot employé, 'omdat ik dat niet wil'.
- Case 26, Oroya; 25, Cerro: pas na zware interventie van syndicaat gepromoveerd.
- Case 16, Oroya; 28, Constr. Civ.; 62, Railway Cerro; 5, Cerro: gearresteerd en/of aangeduid als extremist.
- Case 20, Oroya; 2, 22, Cerro; 13, Casapalca; 2, 3, San Cristobal; 3, 4, 5, 6, Goyllar; 15, 16, 17, Yauricocha: ontslag na staking.
- Case 28, Oroya; 17, Constr. Civ.: heeft in file de aantekening: 'bij ontslag niet meer tewerkstellen'.

Van hen zijn er vijf als *niet-militant* te classificeren:

- Case 25, Constr. Civ.: schrijft in meer dan nederige termen bedankbrieven aan de CPC.
- Case 22, San Cristobal: blijkt te heulen met de CPC, later als fraudeur van de kas van het syndicaat aangeklaagd.
- Case 27, San Cristobal: is plaatselijk kioskhouder.
- Case 9, 11, Yauricocha: plaatselijke likeurverkopers met toestemming van de CPC, chronisch alcoholist, behandeling door de Sociale Dienst CPC.

Type c. De 'ten onrechte als militant geclassificeerden' (leidden staking, maar door de machine als niet-militant geclassificeerd) (N = 26)

Van hen zijn er zes als *militant* te classificeren:

- Case 29, 31, Oroya; 28, San Cristobal: gearresteerd wegens staking.
- Case 15, Constr. Civ.; 9, Cerro: ontslagen na staking.
- Case 1, Yauricocha: bevorderd na syndicale pressie.

Van hen zijn er vier als *niet-militant* te classificeren:

- Case 17, Casapalca: heeft eigen mijntje en koopt dynamiet van de Cerro.
- Case 7, San Cristobal; 7, Yauricocha: drijft plaatselijk winkeltje met toestemming van de CPC.
- Case 8, Morococha: is PP geworden.

Type d. Niet-militanten, zowel volgens het criterium als op basis van de predictie (N = 66)

Van hen zijn er elf als *militant* te classificeren:

- Case 21, Oroya; 18, Cerro; 2, Goyllar: gevangen en/of als extremist aangeduid.
- Case 17, 20, Cerro: na zware syndicale pressie bevorderd.
- Case 3, Mahr; 6, 9, 12, San Cristobal: ontslagen na staking.
- Case 33, Oroya; 6, Mahr: heeft in file de aantekening: 'bij ontslag niet meer tewerkstellen'.

Van hen zijn er veertien als *niet-militant* te classificeren:

- Case 6, Oroya: bevorderd 'wegens verdiensten'.
- Case 25, Oroya: kocht bouwland van de CPC 'tegen een speciale prijs'.
- Case 55, 56, Smelter: verkrijgen gunsten bij behuizing, 'als trouwe dienaren'.
- Case 34, Oroya; 16, Constr. Civil; 51, 52, 53, Railway Cerro; 5, San Cristobal: onmiddellijk na het beëindigen van SG- of SD-carrière in stakingsloos jaar tot employé bevorderd.
- Case 1, Mahr: is plaatselijk kioskhouders met toestemming van de CPC.
- Case 5, Mahr: klaagt 'slechte syndicaatsleiders' met naam en toenaam bij de CPC aan.
- Case 10, San Cristobal: schrijft een reeks bedankbrieven aan de CPC op honingzoete toon.
- Case 11, San Cristobal: werd, ofschoon zojuist tot employé bevorderd, SD van het (toenmalige eenheids) syndicaat na overleg met de CPC. In zijn file treft men de aantekening aan 'hij beter dan een ander'.

De relatieve overfrequentie van de militanten in type a en b en de relatieve overfrequentie van niet-militanten in type c, en vooral d, doen ons

besluiten, het criterium 'organiseren van stakingen' op grond van de kwalitatieve analyse als gevalideerd te beschouwen.

Opvallend tijdens de analyse van de cases onder a, b, c en d is dat de militante syndicaatsleiders vooral worden aangetroffen in de centrale kampementen Oroya, Cerro en Morococha, terwijl de niet-militanten vooral in de perifere syndicaten Yauricocha, Chumpe, Smelter, San Cristobal en Mahr te vinden zijn. De centraliteit van het kampement specificceert hier opnieuw.

Besluit

In dit artikel werd met behulp van discriminantanalyse gepoogd, zowel militante arbeiders als syndicaatsleiders te typeren. Verder werden via dezelfde methode de categorieën van arbeiders, employés en syndicaatsleiders met betrekking tot hun kenmerken vergeleken. De categorieën employés en syndicaatsleiders kunnen, in vergelijking met die der arbeiders, als 'arbeidersaristocratie' worden getypeerd, in de zin die Touraine (1966) hieraan geeft.

Hierbij echter is de eerstgenoemde categorie meer afhankelijk van de onderneming en stelt de laatstgenoemde zich meer actief militant op.

De verschillen in militantisme zijn zowel bij arbeiders als bij syndicaatsleiders te verklaren op grond van het al dan niet optreden van afhankelijkheidsrelaties ten aanzien van de onderneming. Hoe minder men hieraan onderworpen is, des te groter de kans om militant te zijn.

De verschillen in militantisme kunnen in geringe mate verklaard worden door de variabelen samenhangend met de invloed van de technische arbeidsverdeling; dit in tegenstelling tot Touraine's thesen op dit punt. Het criterium 'mate van centraliteit van het kampement' is in dit verband een betere voorspeller.

Voor arbeiders en syndicaatsleiders werd een meer precieze typering verkregen op basis van aanvullend kwalitatief materiaal. Hierbij werden de militante criteria verder gevalideerd: voor de arbeiders actief lidmaatschap van een syndicaat; voor de syndicaatsleiders de organisatie van stakingen.

Noten

1. In de SPSS-default-versie (Nie et al., 1975) met als vaste parameters: tolerantie: .001; F-in: .05; F-out: .03, bovengrens: tien variabelen. Zie de appendix voor de nummering van de variabelen.

2. Het materiaal bestaat uit kwalitatieve en kwantitatieve gegevens, per persoon verzameld uit de volgende bronnen: personeelsfiles, beoordelingsrapporten, medische rapporten, politierapporten, rapporten van de bedrijfsdiensten voor sociale zaken en woningtoezicht.

Voor de *arbeiders* werden twee steekproeven getrokken:

- a. een *generalisatiesteekproef*, aselekt, proportioneel, 10% van het totaal, met het kampement als stratificatiecriterium. Steekproef a wordt gebruikt bij de vergelijking tussen arbeiders, employés en vakbondsleiders ($N = 1220$);
- b. een *analytische steekproef*, aselekt, disproportioneel, met het kampement als stratificatiecriterium, zodanig dat voor elk kampement het maximale ($N = 100$ of $N_i = 10\%$ van het totaal) aantal arbeiders wordt opgenomen. Steekproef b wordt gebruikt bij interne analyse van het arbeiders-segment ($N = 1419$).

Voorts werden als volgt twee steekproeven getrokken:

- c. een *employé-steekproef*, aselekt, 20% van het totale aantal tussen 1967 en 1971 tot employé bevorderde voormalige arbeiders ($N = 112$);
- d. een *vakbondsleiders-steekproef*, beredeneerd getrokken en bevattende alle individuen die tussen 1960 en 1972 een der drie topposities bezetten in de arbeidersvakbonden: secretario-general (SG), subsecretario-general (SSG), secretario de defensa (SD) (cf. Del Prado, 1974: 60, 64; Chavez, 1973: 41) ($N = 254$).

3. Zie Kruijt en Vellinga (1975) voor een nadere typering van deze vakbonden.
4. Analyse op basis van de volgende mogelijke predictoren (cf. appendix): variabele 9, 10, 11, 12, 14, 15, 19-27, 29-34, 38-49, 51-58, 62-68.

Voor de case-classificatie werd van de size-optie (Nie et al., 1975) gebruik gemaakt.

In de tabel werd de als negende toegevoegde predictor, variabele 39, 'aantal voorschotten nú', die nauwelijks discrimineert (10,9% vs. 9,0%) niet opgenomen.

5. Voor deze en de volgende overzichtstabellen is de presentatie als volgt: de volgorde van de variabelen is die van het moment waarop de laatste analyse-stap werd beëindigd. De toevoegingsorde is ordinaal op basis van de hoogste F-waarde van de nog niet opgenomen variabelen. De variabelen die in de appendix als continu worden genoemd, zijn dat ook steeds gedurende de gehele analyse gebleven. Wanneer ze hier discreet en gedichotomiseerd worden weergegeven, is dat steeds gebeurd na het voltooiën van de analyse, omwille van een visueel gemakkelijker interpretatie bij de schatting van de invloed van een specifieke variabele in het gezamenlijke interactie-effect. Het percentage 'terecht als lid/niet-lid geclassificeerden' werd steeds berekend op basis van $N = 100\%$, waarbij N de aantallen volgens de feitelijke classificatie aanduidt.
6. Analyse op basis van dezelfde variabelen en opties als bij tabel 1. De classificatie geschiedde op basis van de tien predictoren.
7. Tweede predictor; de eerste hangt samen met de compositie van de nucleaire of groot familie.
8. Tweede predictor; de eerste hangt samen met de familiegrootte.
9. De analyse berust op *alle* cases waarover aantekeningen werden gevonden op de code-sheets. Medische aantekeningen werden genegeerd. Het gaat hier alleen om de 'ten onrechte als lid/niet-lid geclassificeerden'.

10. In de analyse werden de variabelen ten aanzien van de technische arbeidsverdeling als triviaal buiten beschouwing gelaten; de potentiële predictoren zijn de variabelen 6-16, 19-36, 38-48, 50-58. Om het effect van aanzienlijke grootteverschillen teniet te doen bij de analytische steekproeven, werd van de 'equal'-optie gebruik gemaakt.
11. Hier wordt van de generalisatiesteekproef gebruik gemaakt waar het arbeiden betreft; de syndicaatsleiders zijn vertegenwoordigd in het bestand van alle SG-, SSG- en SD-functies tussen 1960 en 1972; de employés vertegenwoordigen de steekproef van bevorderingen van arbeiders tot employés tussen 1967 en 1972. Om de aanzienlijke verschillen in de totalen teniet te doen, werd van de 'equal'-optie gebruik gemaakt. De variabelenlijst is: 7, 14, 19, 29, 30, 32, 36, 38-48, 51, 52, 54, 62-68, 73; om allerlei effecten in verband met leeftijd teniet te doen (vanwege de selectie in resp. 1972, 1960-72 en 1967-72 kan men leeftijdsverschillen verwachten) werden de met leeftijd gerelateerde variabelen buiten de analyse gehouden.
12. Op basis van de volgende potentiële predictoren: 9, 10, 12, 14, 15, 19-24, 27, 29-33, 38-49, 51, 53-55, 57, 62-69, 'size'-optie.
13. Potentiële predictoren als bij tabel 11, alsmede de variabelen 101, 104, 106, 113-116, 118, 'size'-optie.
14. Op basis van tabel 12. Evenals bij de arbeiders berust de analyse op alle cases waarover in de codesheets aantekeningen werden gevonden.

Appendix

De nummering van de variabelen is ten aanzien van de variabelen 001-100 gelijk voor de vier steekproeven. Vanaf 101 is de variabelenummering alleen van toepassing op de steekproef voor vakbondsleiders. In deze appendix zijn alleen de in de analyse betrokken variabelen opgenomen. De oorspronkelijke nummering is in Kruijt en Vellinga (1976: 27 ff) opgenomen.

Variabele 006:	plaats in het arbeidsproces (1 = in de mijn, 2 = mineraal-processing, 3 = onderhoudsmonteur, 4 = bouw, 5 = transport, 6 = diensten, 7 = administratie, 8 = anderszins)
Variabele 007:	is werkzaam ondergronds? (1 = ja, 2 = nee)
Variabele 008:	burgerlijke staat (1 = vrijgezel, 2 = gehuwd, 3 = gescheiden, 4 = weduwnaar, 5 = leeft samen)
Variabele 009:	kindertal (van 00-99; het gaat om levende kinderen)
Variabele 010:	aantal afhankelijke familieleden (van 0-9)
Variabele 011:	totaal aantal afhankelijke familieleden (van 00-99)
Variabele 012:	leeftijd in 1972 (van 00-99)
Variabele 014:	leeftijd bij het binnenkomen in de CPC (van 00-99)
Variabele 015:	aantal dienstjaren in de CPC in 1972 (van 00-99)
Variabele 016:	aantal dienstjaren, verkort gecodeerd (1 = minder dan 1, 2 = 1-5 jaar, 3 = 6-10 jaar, 4 = 11-15 jaar, 5 = 16-20 jaar, 6 = 21-25 jaar, 7 = 26-30 jaar, 8 = 31 jaar en meer)
Variabele 019:	urbanisatiegraad van de geboorteplaats op basis van de nationale volkstelling van 1940 (1 = meer dan 100.000 inwoners, 2 =

- meer dan 20.000 inwoners, 3 = meer dan 5.000 inwoners, 4 = meer dan 500 inwoners, 5 = meer dan 100 inwoners, 6 = minder dan 99 inwoners)
- Variabele 020: huidig kampement is het eerste? (1 = ja, 2 = nee)
- Variabele 021: aantal verschillende kampementen waar men binnen de CPC heeft gewerkt (van 0-9)
- Variabele 022: nabijheid van het eerste kampement bij de geboorteplaats (1 = dezelfde provincie, 2 = hetzelfde departement, 3 = Sierra Central, 4 = anderszins)
- Variabele 023: nabijheid van het huidige kampement bij de geboorteplaats (als variabele 022)
- Variabele 024: aantal interrupties in de arbeidscarrière op basis van het aantal ontslagnamen (van 0-9)
- Variabele 025: militaire dienst vervuld tijdens arbeidstijd bij de CPC? (1 = ja, 2 = nee)
- Variabele 026: totaal aantal jaren dat de interrupties duurden (van 00-99)
- Variabele 027: diensttijd bij de CPC sedert de laatste interruptie (van 00-99)
- Variabele 028: diensttijd bij de CPC sedert de laatste interruptie, verkort gecodeerd (als variabele 016)
- Variabele 029: opleidingsniveau (1 = zonder schoolopleiding, 2 = enkele jaren LO, 3 = LO voltooid, 4 = enkele jaren MO, 5 = MO voltooid, 6 = universiteit begonnen of voltooid)
- Variabele 030: was de vader al CPC-arbeider? (1 = ja, 2 = nee)
- Variabele 031: totaal aantal jobs bij de CPC (van 01-99)
- Variabele 032: categorie van de eerste job (van 0-9; volgens de officiële 10-puntenschaal, zoals gebruikt in de CPC)
- Variabele 033: categorie van de huidige job (zoals variabele 032)
- Variabele 034: promotieprofiel (1 = gestegen, 2 = gelijkgebleven, 3 = gedaald)
- Variabele 035: aantal categorieën dat men steeg (van 0-9)
- Variabele 036: syndicaatslid? (1 = ja, 2 = nee; als criterium wordt de contributiebetaling gebruikt)
- Variabele 038: heeft thans schulden aan de CPC? (1 = ja, 2 = nee)
- Variabele 039: heeft thans voorschot van de CPC? (1 = ja, 2 = nee)
- Variabele 040: totaal aantal schulden aan de CPC (van 00-99)
- Variabele 041: totaal aantal malen dat de IBM-prikklok niet werd ingedrukt (van 00-99)
- Variabele 042: totaal aantal bedrijfsbekeuringen (van 00-99)
- Variabele 043: boetes wegens dronkenschap (van 0-9)
- Variabele 044: boetes wegens veiligheidsovertredingen (idem)
- Variabele 045: boetes wegens slapen tijdens het werk (idem)
- Variabele 046: boetes wegens ongedisciplineerdheid (idem)
- Variabele 047: boetes wegens luiheid (idem)
- Variabele 048: boetes wegens ongeoorloofde afwezigheid (idem)
- Variabele 049: heeft dienstwoning? (1 = ja, 2 = nee)
- Variabele 050: kwaliteit van de dienstwoning (0 = heeft geen woning van de CPC, 1 = slechte kwaliteit, ordinaal oplopend tot 7 = zeer goede kwaliteit; opgemaakt naar aanleiding van objectieve criteria van de CPC-administratie)
- Variabele 051: geregistreerd als sociaal probleemgeval? (1 = ja, 2 = nee)

- Variabele 052: alcoholicus? (1 = ja, 2 = nee)
 Variabele 053: chronisch ziek? (idem)
 Variabele 054: overspel? (idem)
 Variabele 055: chronische burenruzies? (idem)
 Variabele 056: aantal niet-triviale werkongelukken (van 0-9)
 Variabele 057: aantal schorsingen (van 0-9)
 Variabele 058: aantal levend geboren kinderen dat stierf tijdens diensttijd bij de CPC (van 0-9)
 Variabele 062: in de mijn werkzaam? (1 = ja, 2 = nee)
 Variabele 063: in de metaalsector werkzaam? (idem)
 Variabele 064: is onderhoudsmonteur? (idem)
 Variabele 065: werkzaam in de bouwsector? (idem)
 Variabele 066: werkzaam in de transportsector? (idem)
 Variabele 067: werkzaam in de dienstensector? (idem)
 Variabele 068: geboren in de Centrale Sierra? (idem)
 Variabele 069: werkzaam in centraal kampement? (idem; centraal = Oroya, CPC, Morococha)
 Variabele 073: is vrijgezel? (1 = ja, 2 = nee)
 Variabele 101: werkt thans als arbeider bij de CPC? (1 = ja, 2 = nee)
 Variabele 104: aantal malen dat men werd ontslagen door de CPC (van 0-9)
 Variabele 106: hoogste bestuurstaak (1 = SG, 2 = SSG, 3 = SD)
 Variabele 113: aantal dienstjaren dat men had op het moment dat men de eerste bestuurstaak ging bekleden (van 0-9)
 Variabele 114: aantal dienstjaren dat men had op het moment dat men de hoogste bestuurstaak ging bekleden (idem)
 Variabele 115: aantal malen dat de hoogste bestuurstaak werd vervuld (van 00-99)
 Variabele 116: totaal aantal maanden dat men syndicaatsleider was (van 00-99)
 Variabele 118: voorheen lid van een ander syndicaat? (1 = ja, 2 = nee)

Bibliografie

- Berthon, J., 'Les militants de la CFTC', *Sociologie du travail*, 3, 1962, blz. 174-184.
 Bourricaud, F., 'Sindicalismo y política: el caso Peruano', in F. Bourricaud en A. Simão, *El sindicalismo en Latino-America*, Nova Terra, Barcelona, 1965.
 Brams, Lucien, en Torquato di Tella, 'Deux types de mentalité ouvrière. Un exemple: le désir de mobilité', *Sociologie du travail*, III, 1961, blz. 315-329.
 Brams, Lucien, Torquato di Tella, J. D. Reynaud en A. Touraine, *Huachipato et Lota: étude sur la conscience ouvrière dans deux entreprises chiliennes*, CNRS, Parijs, 1966.
 Brundenius, C., 'The anatomy of imperialism. Multinational mining corporations in Peru', *Journal of Peace Research*, III, 1972, blz. 189-208.
 Chavez, J., *Las huelgas obreras*, Perú Revolucionario, Lima, 1973.
 Del Prado, J., *Manual de sindicalismo, organización y lucha sindical*, Campodomico, Lima, 1974, IV.
 De Wind, A., 'From peasants to miners: the background to strikes in the mines of Perú', *Science and Society*, XXXIX, 1, 1975, blz. 44-72.

- Harris, H., *American labor*, Yale University Press, New Haven, 1938.
- Hyman, H., *Strikes*, Fontana, Londen, 1972.
- Kerr, C., en A. Siegel, 'The interindustrial propensity to strike: an international comparison', in A. Kornhauser, R. Dubin en A. M. Ross (red.), *Industrial conflict*, McGraw-Hill, New York, 1954.
- Kruijt, D., en M. Vellinga, 'Een empirische toetsing van gangbare hypothesen over stakingen en stakingsgeneigdheid van arbeiders', *Mens en Maatschappij*, L, 4, 1975, blz. 368-382.
- Kruijt, D., en M. Vellinga, *Arbeidsrelaties en multinationale onderneming*, SIU, Utrecht, 1976.
- Lenin, V. I., *What is to be done?*, International Publishers, New York, 1969 (oorspronkelijke uitgave: 1902).
- Lingenfelter, R. E., *The hardrock miners. A history of the mining labor movement in the American West, 1863-1893*, University of California Press, Berkeley, 1974.
- Meister, A., 'Caractéristiques de l'associationisme et du militantisme en Yougoslavie', *Sociologie du Travail*, 1, 1964, blz. 18-64.
- Nie, N., et al., *SPSS statistical package for the social sciences*, McGraw-Hill, New York, 1975, II.
- Payne, J. L., *Labor and politics in Perú: the system of political bargaining*, Yale University Press, New Haven, 1965.
- Taft, Ph., *Organized labor in American history*, Harper & Row, New York, 1964.
- Touraine, A., *La conscience ouvrière*, Editions du Seuil, Parijs, 1966.
- Yellen, S., *American labor struggles*, Harcourt, Brace & Co., New York, 1936.